

Asia: Lausuntopyyntö Navettakankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta (POPELY/2270/2023)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Jouttenkankaan Tuulivoima Oy suunnittelee 14 voimalan tuulivoimahanketta Oulun Navettakankaan alueelle. Alueen pinta-ala on n. 1940 ha ja voimaloiden suunniteltu korkeus on 300 m. Sähkö suunnitellaan siirrettävän uudella 110 kV:n voimajohdolla 7 km päässä sijaitsevalle Fingridin Isokankaan sähköasemalle. Ulkoinen sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa olemassa olevan 2 x 110 kV voimajohdon yhteyteen.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy porotalouteen ja Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealue ei sijoitu poronhoitoalueelle, mutta se rajautuu alueeseen. Poronhoitoalueen raja on lähimmillään n. 100 m kaava-alueesta pohjoiseen. Hankealueelle sijoittuu poronhoidon rakennelmia ja erotusaitoihin liittyvä kokoamisalue. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu Kiimingin paliskunnan alueelle. Lähimmistä voimaloista on 550 m poronhoitoalueelle. Luke näkee tärkeänä jatkuvan yhteydenpidon ja vuorovaikutuksen jatkamisen Kiimingin paliskunnan kanssa sekä poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurantaan liittyvän suunnitelman.

Hankealueelle suunnitellaan tehtäväksi maastokauden 2023 aikana pesimälinnustolaskennat ja metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys. Soidinpaikkoja selvittäessä käynnit kohdistetaan alueille, jotka on ennalta arvioitu metsäkanalintujen kannalta kiinnostaviksi kohteiksi. Pesimälinnusto suunnitellaan kartoitettavan pistelaskennoin, joissa pisteiden välinen etäisyys on 250 m ja avoimessa maastossa 300 m.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soittimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Pistelaskennan sijaan Luke näkee, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Suurpetojen osalta tullaan tekemään suurpetoselvitys maastokaudella 2023. Sen menetelmää ei kuitenkaan ole tässä ohjelmavaiheessa lyöty lukkoon. Tavoitteena on tehdä lumijälkilaskentoja ja mahdollisesti hyödyntää riistakameraseurantaa. YVA-ohjelman mukaan vaikutusten arviointi tulee perustumaan maastoselvityksissä saatavaan tietoon ja etenkin suurpetojen osalta myös muuhun lähtöaineistoon. Suurpetojen osalta tietoja suunnitellaan pyydettävän Lukelta ja paikallisilta riistayhdistyksiltä. Suurpetojen osalta Luke tuo esille, että tehdyt ja suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää.

Lähimmät Natura-alueet sijoittuvat 0,1 km hankealueesta ja 1 km päähän lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalasta (Joutsensuo-Vareputaanon lehto). Kiiminkijoen Natura-alue (mm. vaelluskaloja) sijoittuu 1,3 km päähän hankealueesta ja n. 2,2 km päähän lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalasta.

Kalaston osalta Luke toteaa, että rakennusaikaisten valumavesien hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota koskien suunnitelma-alueen pienvesiä. Vesistöihin päätyvät kiintoaine liettää uomat ja heikentää elinympäristöjen laatua kalojen lisäksi useiden muiden eliöryhmien (vesihyönteiset, levät, vesikasvit) näkökulmasta muuttaen koko eliöyhteisön rakennetta ja toimintaa. Kiintoaineen poistaminen ja liettyneiden alueiden kunnostaminen ovat työlästä ja osin mahdotonta. Myös poikkeusolosuhteisiin, kuten voimakkaisiin sateisiin tulee valmistautua rakennusaikana vahinkojen estämiseksi. Lisäksi tulee varmistaa, ettei alueelle tehtävät tiet ja niihin liittyvät ojastot aiheuta pidempiaikaista liettymisvaaraa maa-aineksen huuhtoutumisen myötä. Valumavesien hallinta tulisi olla tehokasta rakennusaikana ja tulee varmistaa, ettei maamassat pääse karkaamaan esim. tien penkoilta vesistöihin myöhemmissäkään vaiheissa.

Hanke rajautuu kahteen eri vaiheessa olevaan tuulivoimahankkeeseen ja sen ympäristössä on näiden lisäksi (n. 41 km säteellä) 16 eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. YVA-selostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot ja poro) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Valumavesien hallinta tulisi olla tehokasta rakennusaikana ja tulee varmistaa, ettei maamassat pääse karkaamaan esim. tien penkoilta vesistöihin myöhemmissäkään vaiheissa. Suurpetojen osalta Luke tuo esille, että tehdyt ja suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää. Hankkeen ympäristöön on suunnitteilla muitakin tuulivoimahankkeita. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. poro, suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 15.12.2023 klo 14:14:52.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: